

Levéltár-pedagógiai gyakorlatok a Magyar Nemzeti Levéltárban

CSONKA LAURA

LEVÉLTÁR-PEDAGÓGUS

Magyar Nemzeti Levéltár – Közművelődési koncepció

Cél: a nyitott levéltár megvalósítása

- ❖ Az intézmény a magyar kulturális örökség emblematikus írott forrásainak őrzője
- ❖ Az iratokat megőrizni a későbbi korok számára
- ❖ Az őrzött levéltári anyaghoz hozzáférést biztosítani az érdeklődők számára
- ❖ A levéltárosok szakmai tevékenységét a társadalommal minél inkább megismertetni, láthatóvá tenni (kiállítások, rendezvények), így növelve a levéltárak társadalmi elismertségét és érdekérvényesítő képességét
- ❖ Mindez nem választható el a levéltár-pedagógiai célkitűzések megvalósításától

Mi a levéltár-pedagógia?

- ❖ Iskolán kívüli oktatási forma
- ❖ A levéltár intézményének bemutatása
- ❖ Levéltári iratok ismertetése
- ❖ Kutatási lehetőségek bemutatása
- ❖ Tananyaghoz kapcsolódva egy adott korszak/személy/esemény megismertetése levéltári források segítségével
- ❖ Résztvevők: előkészítő tanárok, levéltári munkatársak, előre bejelentett osztályok
- ❖ Korosztályok: 10–14 éves általános iskolai csoportok, 15–18 éves középiskolás osztályok, egyetemisták – korosztályspecifikus feladatok

A levéltár-pedagógia célja

- ❖ Eredeti források megismerése, elhelyezése térben és időben
- ❖ Problémafelvetés, hitek és tévhitek megkülönböztetése
- ❖ Komplex látásmód kialakítása
- ❖ Egy adott információ kritikai, objektív elemzése
- ❖ Iskolai ismeretek használata a levéltárban, levéltári ismeretek alkalmazása az iskolában
- ❖ Kompetenciafejlesztés (anyanyelvi, digitális, vállalkozási)
- ❖ Tudásátadás játékos formában
- ❖ Élménypedagógia

Levéltár-pedagógiai módszerek

- ❖ Előadás
- ❖ Magyarázat
- ❖ Vita
- ❖ Szemléltetés
- ❖ Cselekedtetés
- ❖ Játék
- ❖ Kooperatív módszer
- ❖ Projektmódszer

Levéltár-pedagógiai eszközök

- ❖ Tárgyi
- ❖ Nyomtatott
- ❖ Oktatástechnikai

A foglalkozás előtt

- ❖ Előzetes egyeztetés a csoportot hozó pedagógussal
- ❖ Felkészülés a csoportból
- ❖ A foglalkozás csoportra szabása
- ❖ Ráhangolódást segítő kérdések elküldése a pedagógusnak

Levéltár-pedagógiai foglalkozások

Foglalkozásainkból

- Boszorkányok pedig nincsenek!
- Középkori hiedelmek
- Utazás Wittenbergbe
- A reformáció 500 éve
- Levéltárosok nyomában
- Az írás története
- II. József nyomában
- Utazás a 18. századba
- Huszártábor a levéltárban
- 1848-49 eseményei
- A Nagy Háború hátszínháza
- Hazánk és az I. világháború
- Vonat a semmibe
- Holokauszt
- Én és a családom
- Családfakutatás
- Forradalom és emigráció
- 1956-os események

Diákcsoportok részére a MÁV ingyenes utazást biztosít.

Helyszín:
Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára

Kapcsolat:
Cím: 1014 Budapest, Bécsi kapu tér 2-4.
E-mail: leveltarlatogatas@mnl.gov.hu
Telefon: (+36 1) 225 2815 I (+36 70) 198 8967

 Az Európai Unió
Creative Europe Programjának
támogatásával

  THE CREATIVE
ARCHIVES' AND USERS'
NETWORK

Az Európai Bizottság támogatásával nyújtott ennek a projektnek a költségeit. Ez a kiadvány (közlemény) a szerző
részesei által, és az Európai Bizottság nem tehető felelősé az abban foglaltak bármilyen felhasználásáért.

Boszorkányok pedig nincsenek!

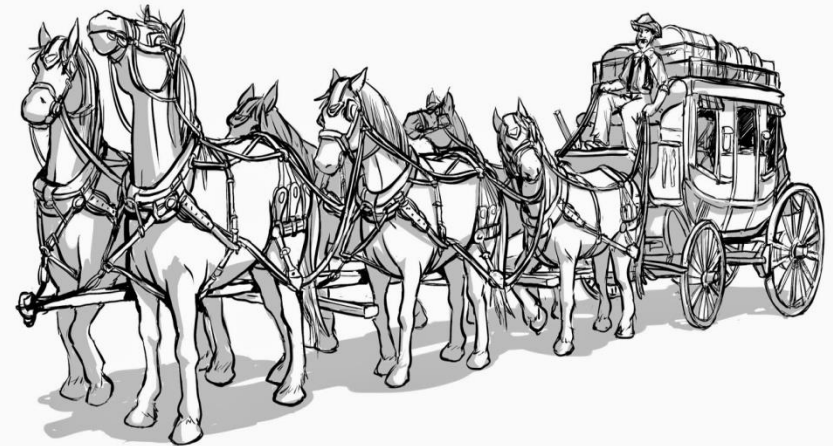

- ❖ Hogyan vélekedtek erről királyaink? Kiket fogtak és ítélték el boszorkányság vádjával?
- ❖ A varázslat és a boszorkányság témaköre igen népszerű a diákok körében
- ❖ Fontos, hogy a foglalkozáson megismerjék azokat a valós történelmi alapokat, kulturális és szociális környezetet, gazdasági változásokat, melyek a népi hiedelmek elterjedését segítették
- ❖ Kézműves foglalkozás: hűtőmágnes vagy ablakdísz készítése

Utazzunk II. József nyomában!

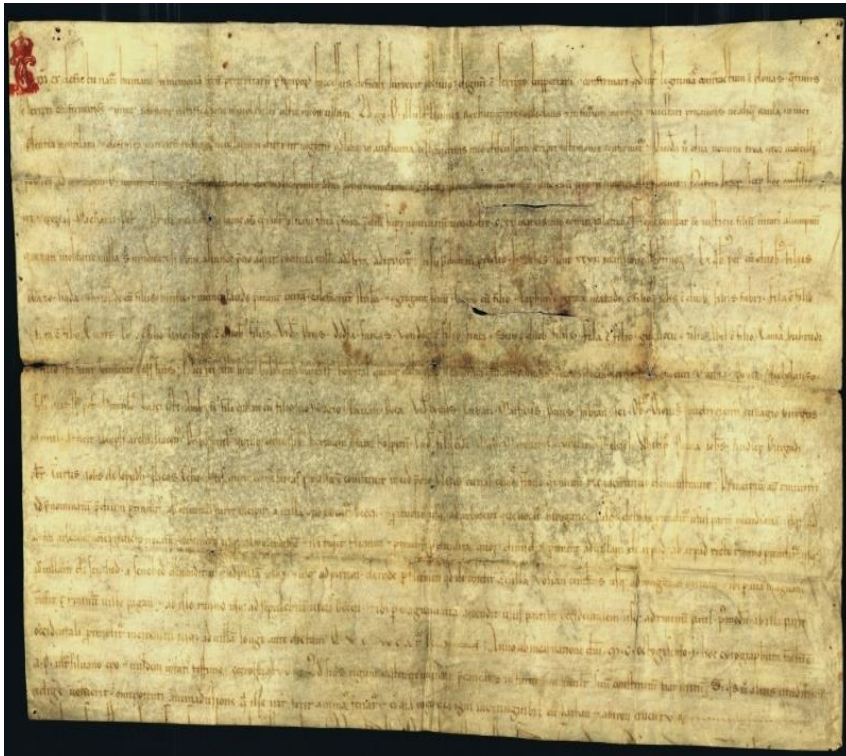
- ❖ II. József elindult és bejárta Európát, többek között Magyarországot is
- ❖ A foglalkozás története szerint 100 évvel később három fiatal nemes fogadást köt, hogy bejárja a császár 1768-as útvonalát
- ❖ Kalandos útjuk során különböző akadályokba ütköznek, melyeket a csapatok meg kell oldani

Sarah Orsted ©

Levéltárosok nyomában

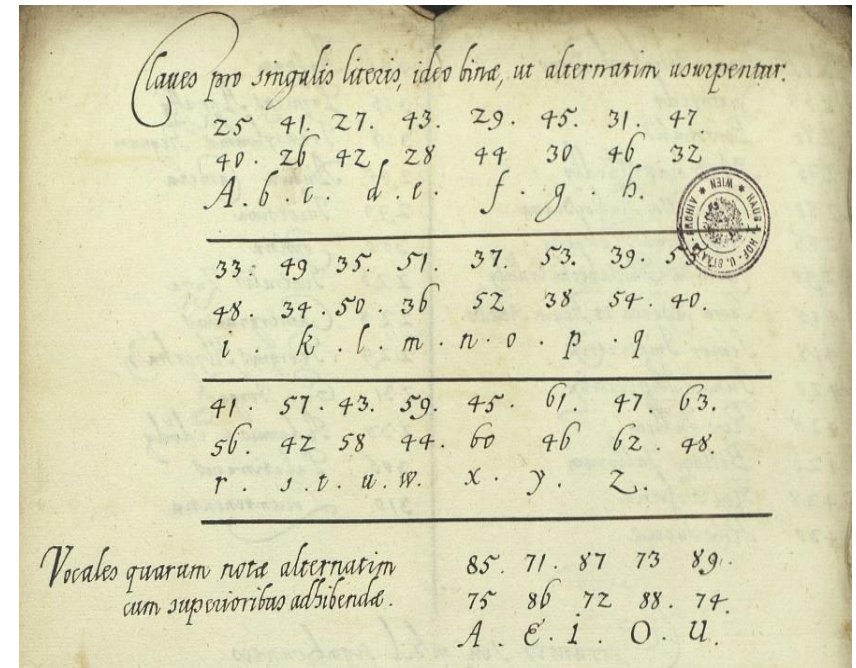

- ❖ Tudod, mi az a levéltár, tudod, mivel foglalkozik egy levéltáros?
- ❖ A foglalkozás során ebbe a munkába tekintünk be iratolvasás segítségével, megismerjük az intézmény épületét, bejárjuk az eredeti iratokat rejtő raktárakat

A kód neve: Rákóczi!

- ❖ A Rákóczi-szabadságharc időszakában virágzott a titkosírás, a diplomáciai és hadi eseményekről szóló információk elrejtése döntő jelentőséggel bírt
- ❖ Komoly kódolási verseny alakult ki a kurucok és a labancok között

CO:OP projekt: „Kalandok a levéltárban” – 2017-2018

- ❖ A gyerekek egy vagy több látogatás során megismerkedtek a levéltárral és az itt folyó szakmai munkával – Országos Levéltárban és a megyei tagintézményekben
- ❖ Országos Levéltár: könyvtár, raktárak, restaurátor és könyvkötő műhely
- ❖ Ezt követően készítettek egy 5-7 perces, szabadon választott témájú és műfajú kisfilmet, amely a levéltári foglalkozások élményeiről szólt, vagy amelyet maguk találtak ki „Az én levéltáram” tartalommal
- ❖ A rövidfilmen keresztül visszajelzést adtak a levéltárnak arról, hogy mit és hogyan ismertek meg az ott folyó munkából
- ❖ 9 kisfilm érkezett be 2018. április 1-ig

Kézműves foglalkozások

- ❖ Fejlesztik a gyerekek finommotorikáját
- ❖ Fejlesztik a kreativitást, az esztétikai érzékenységet, ezen keresztül fejlődik az ízlésviláguk
- ❖ Megismerhetnek olyan új technikákat, új anyagokat, amikkel a mindennapokban nem találkoznak (könyv/kódexkötés), mindezt a gyerekek életkori sajátosságaihoz igazítva
- ❖ Ily módon is közelebb kerül a történelemhez, új ismereteket szerezhethet, meglévőket bővítheti

Március 15. Családi nap

- ❖ Játékos levéltár-pedagógiai programok és kézműves foglalkozások által ismertetjük meg a látogatókkal az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc legfontosabb eseményeit, szereplőit
- ❖ Minden évben más résztéma felől közelítünk

Március 15. Társasjátékok

- ❖ A játékosok a *Találd ki!* társasjáték segítségével a forradalom és szabadságharc szereplőit azonosíthatják be
- ❖ A *Lánchíd* társasjátékkal juthatnak át a Duna egyik partjáról a másikra, miközben megismerkedhetnek a híd történetével

Nyári tábor 2018.

- ❖ Egyhetes tábor (immár negyedszer), az intézmény munkatársainak általános iskolás gyermekei, valamint „külsős” gyermekek vettek részt
- ❖ Két korcsoport: 6–10 éves korig és 11–14 éves korig
- ❖ A nyári szünetben a munkatársak gyerekei minőségi időt töltöttek a levéltárban
- ❖ Idén interaktív feladaton keresztül megismerhették a történelmi Magyarország nemzetiségeit és kulturális sokszínűségét

Nyári tábor 2018.

- ❖ Raktárlátogatás, iratbemutató, kézműves foglalkozás (könyvkötés, hűtőmágnés készítés)
- ❖ Látogatás más közgyűjteményekben
- ❖ Családtörténeti térkép készítése
- ❖ Egy ötoldalas újságot szerkesztettek a táborbeli élményeikről és az általuk elsajátított új ismeretekről

Tervek

- ❖ Tehetséggondozás
- ❖ Tananyagfejlesztés
- ❖ Levéltári foglalkoztató füzet
- ❖ Új levéltár-pedagógiai foglalkozások
- ❖ Látogatói elégedettség mérése

Köszönöm a figyelmet!